اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی هرمزگان
Hormozgan Chamber of Commerce
Industries, Mines and Agriculture

سلسله گزارش‌های تخصصی: اثر سرریز

شماره‌ی دهم: اثر سرریز : وقتی تصمیم‌های اقتصادی مرزهای بازار را رد می‌کنند.

رویکرد اقتصادی برای فعالان اقتصادی و مدیران کسب‌وکارها

واحد پژوهش و آمار اتاق بازرگانی

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی هرمزگان

وقتی تصمیم‌های اقتصادی مرزهای بازار را رد می‌کنند

واحد پژوهش اتاق بازرگانی

Gemini Notebook

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی هرمزگان

اثر سرریز همواره یک پدیده فیزیکی یا منفی نیست

	منفی	مثبت
فیزیکی/فناورانه	 آلودگی هوا، ترافیک شهری، برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی.	 واکسیناسیون عمومی، پژوهش‌های علمی، زیباسازی نمای ساختمان.
پولی	 سرایت بحران‌های بانکی به دلیل تغییر نرخ‌ها.	 افزایش اجاره‌بهای مغازه‌ها صرفاً به دلیل ورود یک برند بزرگ تجاری به محله.

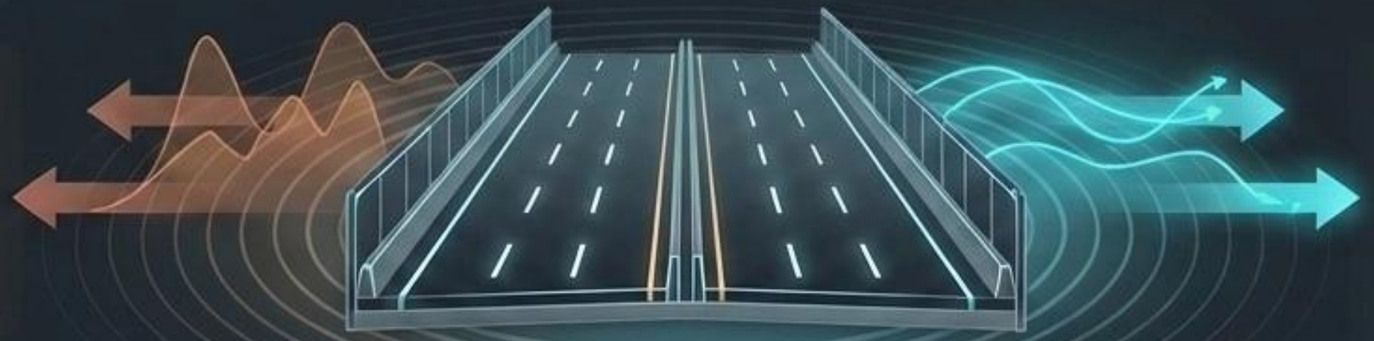
Gemini Notebook

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی هرمزگان

کالبدشکافی یک یک تصمیم شهری؛
معمای بزرگراه جدید

تابش‌های مثبت

کاهش زمان سفر، افت مصرف سوخت، رشد قیمت زمین‌های اطـراف، گسترش دسترسی به بازار کار.

تشعشعات منفی

آلودگی صوتی آزاردهنده، کاهش کیفیت هوا، تخریب و جداسازی بافت محلی.

رفاه خالص = فایده‌ی اجتماعی - هزینه‌ی اجتماعی. نباید تنها به یک روی سکه نگاه کرد.

Gemini Notebook

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی هرمزگان

امواج سرریز به مرزهای ملی محدود نمی‌شوند

کانال تجارت

رکود در چین مستقیماً به معنای کاهش واردات مواد اولیه از سایر کشورهاست. سخت‌شدن صادرات برای رقبا با ارزان‌شدن ارز یک کشور.

کانال مالی

افزایش نرخ بهره در آمریکا موجب خروج سرمایه از بازارهای نوظهور، افت ارزش پول ملی آن‌ها و سنگین‌تر شدن بدهی‌های دلاری می‌شود.

کانال فناوری و انتظارات

نوآوری در انرژی خورشیدی هزینه‌ی تولید را در سراسر جهان کاهش می‌دهد. حتی خبر یک سیاست جدید، انتظارات جهانی را بازتعریف می‌کند.

Gemini Notebook

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی هرمزگان

دانش و سرمایه؛ موتورهای نامرئی رشد درون‌زا

در نظریه‌های جدید، **دانش موتور رشد است** زیرا **هزینه اختراع** خصوصی است، اما ایده‌ها به **بیرون نشت** می‌کنند و **فایده اجتماعی خلق** می‌کنند.

Gemini Notebook

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی هرمزگان

ابزارهای سیاست‌گذار برای درونی‌کردن خطای دید بازار

(کاهنده)

استفاده برای سرریزهای منفی مانند وضع مالیات کربن و عوارض آلایندگی.

(افزاینده)

استفاده برای سرریزهای مثبت مانند ارائه یارانه برای واکسن، آموزش و پژوهش.

(تعیین سقف)

تعیین استاندارد سوخت یا محدودیت سفت‌وسخت برای برداشت آب‌های زیرزمینی.

Gemini Notebook

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی هرمزگان

چه زمانی بازار بدون دخالت دولت خود را اصلاح می‌کند؟

قضیه کوز (The Coase Theorem)

حقوق مالکیت باید کاملاً شفاف و مشخص باشد.

هزینه‌ی مذاکره میان طرفین باید بسیار پایین باشد.

در صورت تحقق این شروط، طرفین درگیر (مثلاً کارخانه آلاینده و ساکنان روستا) می‌توانند بدون نیاز به مداخله و مالیات‌ستانی دولت، با یکدیگر مذاکره کرده و به یک توافق بهینه دست یابند.

Gemini Notebook

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی هرمزگان

توهم سرریز و چالش‌های سنجش در اتاق تاریک اقتصادسنجی

اثر سرریز

اثر سرریز نامرئی است و باید تخمین زده شود.
چالش اصلی تفکیک «همبستگی» از «علیت» است.

سرریز کاذب

اگر دو منطقه با هم رشد می‌کنند، آیا ناشی از سرریز دانش است یا هر دو از یک شوک سوم (مانند جهش قیمت نفت) اثر پذیرفته‌اند؟

اقتصادسنجی فضایی

اقتصادسنجی فضایی با استفاده از ماتریس فاصله‌ی جغرافیایی یا تجاری برای سنجش دقیق انتقال شوک.

بدون اندازه‌گیری دقیق، یا دچار مداخله‌ی مخرب می‌شویم یا سرریزهای حیاتی را به حال خود رها می‌کنیم.

Gemini Notebook

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی هرمزگان

سیاست‌گذاری هوشمندانه؛ ضرورت اقتصادهای درهم‌تنیده

بازار آزاد در جایی که پیامدها فقط به جیب تصمیم‌گیرنده می‌رود، بی‌نقص کار می‌کند. اما هر جا هزینه یا فایده‌ای به بیرون نشت کند، قیمت‌های بازار واقعیت را پنهان می‌کنند و سیاست‌گذاری به یک ضرورت تبدیل می‌شود.

کارخانه‌ای که برای شهر اشتغال می‌سازد اما هوای روستا را آلوده می‌کند پیش روی شماست. با علم به «اثر سرریز»، شما کدام مسیر را انتخاب می‌کنید؟

Gemini Notebook

مرکز پژوهش‌های اتاق بازرگانی هرمزگان

۰۷۶۳۱۹۹۰۰۳۵_۳۷

otaghphbnd@gmail.com

https://bndccim.com

گردآوری: زهرا رفیعی، کارشناس پژوهش

Gemini Notebook